כל גליון מתיקות הדף היומי שאתה רואה, מושקע בו בס"ד דמים תרתי משמע
נעם בלבך דבר היוקר, סיפור של צדיק טלטל אותך, ורוצה לזכות ליטול חלק בהמשך הגליונות, להצלחה, לרפואת, לישועה, לע"נ
צור קשר 0548470661

מתיקות הדף היומי

גליון שלז
פרשת תולדות
ד - י כסלו תשפ"ז
בכורות נז - ערכין ג

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

עצה וסגולה נפלאה להבנת התורה הקדושה בבהירות נפלאה

כשזוכים לאהבת התורה אמיתית מתיישבים מאליהם כל הקושיות

הגאון רבי יחזקאל חפץ זצ"ל זכה ללמוד בחברותא עם מרן הגאון בעל ה'אור שמח' זצוק"ל. פעם אחת למדו ביחד סוגיה קשה, וכאשר החלו ללמוד דברי התוספות באותה סוגיה, התקשו להבינם. זה העלה טענה כזו, וזה השיבו בסברא הפוכה, וכך עמדו נבוכים בהבנת הסוגיה, ולא הצליחו להבין כראוי את דברי התוספות.

בתום שעה ארוכה של עמל ויגיעה, ועדיין לא הובהר הסוגיה, פנה בעל ה'אור שמח' זצוק"ל לרעהו ואמר לו, 'הבה נעצור לרגע מהלימוד, ונתפלל שנזכה לאהבת התורה הקדושה'. ואכן שניהם עצרו מלימודם והחלו בתפילה. שעה ארוכה התפללו לזכות לאהבת התורה, ורק לאחר מכן שבו ללמוד. וראה זה פלא, הסוגיה הובהרה בשלימות והוארה באור יקרות כנתינתה מסיני.

בתום הלימוד, פנה הגאון רבי יחזקאל למרן בעל האור שמח זצוק"ל ושאל אותו, 'למדנו רבינו, הנה מצינו כמה סוגי תפילות על הבנת התורה, א) 'והאר עינינו בתורתך', ב) 'ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל' את כל דברי התורה, ג) 'הוא יפתח לבנו בתורתו'. אך מעולם לא שמענו כזאת, שכאשר לא מבינים את התורה, יש להתפלל עתה שנזכה ל'אהבת התורה', וכי מהו השייכות בין אהבת התורה לבין הבנת התורה. בעל ה'אור שמח' חייך והשיב, ברצוני לספר לך סיפור, שעל פיה תבין היטב פשר התפילה הזאת. ומעשה שהיה כך היה:

השעה היתה שעת ערב מוקדמת. בבית משפחה אחת בדווינסק, השכיבה אמא אחת את כל ילדיה לישון בשעה מוקדמת יחסית, כי הייתה צריכה לצאת ולהיעדר מהבית בשעות הלילה. כל הילדים נשכבו לישון במיטותיהם, ורק התינוק הקטן נשלח לבית השכנה, שתשמור עליו לאורך שעות היעדרות האם מביתה.

כאשר האמא יצאה מן הבית, היה התינוק שליו ורגוע, וישן בעגלה. האמא הותירה אצל השכנה כל מה שרק נצרך לתינוק כשהוא מתעורר משנתו, בקבוקים, מוצצים, צעצועים, שמיכות, ועוד. אם התינוק יתעורר במשך השעות האלו, הדבר קרוב לוודאי שהוא יירגע מיד וישוב להירדם שנית - אמרה האם לשכנה, ויצאה לדרכה.

רק חלפה שעה קלה והנה התינוק כבר התעורר. השכנה המסורה ניגשה אליו מיד, ניסתה להרגיעו בכל סוגי העצות והדרכים, הציעה לו שמיכה, הכניסה לפיו מוצץ, נתנה לו בקבוק, הוציאה אותו על הרצפה ונתנה לו צעצועים, אך שום דבר לא עזר. שעה ארוכה בכה הילד ללא הפוגות. כל מאמציה של השכנה המסורה עלו בתוהו, הילד ממשיך לבכות וליילל ללא הרף.

רק לאחר שעה ארוכה שבה האם מסידוריה. עוד טרם כניסתה לבנין, הגיעו לאוזניה יבבותיו של בנה התינוק. מיד הזדרזה ודפקה על דלת שכנה, הרימה את התינוק ולקחה אותו בזרועותיה, וראה זה פלא, תוך רגע התינוק השתתק, וחיוך ענוג היה נסוך על פניו.

איך יתכן כזאת - שאל בעל האור שמח זצוק"ל את החברותא, הלא השכנה כה התאמצה והתמסרה, הכל היא עשתה למענו, ובכל זאת עלו כל מאמציה בתוהו, הוא השליך את הבקבוק ולא הביט בצעצועים כלל. ואילו כאשר אמו רק לקחה אותו בזרועותיה, עוד בטרם שנתנה לו איזה דבר, תיכף ומיד נרגע התינוק לחלוטין, ובמקום לבכות וליילל, התחיל מיד לחייך ולשחוק בחדווה. איך זה יתכן.

והביאור בזה פשוט - המשיך בעל ה'אור שמח' והסביר לחברותא. השכנה המסורה עבדה על פי 'שכלה', היא ניסתה לחשוב בחכמתה מהו רצונו וכאבו של הילד, מה גורם לו לבכות, ועל פי זה הציעה לו פתרון שכלי ורעיוני ואפילו גאוני, איך לפתור לו את הבעיה שמציק לו.

לא כן האמא שהקב"ה הטביע בה אהבה אמיתית וגדולה לבנה, עד שהיא מרגישה שהיא ממש חלק מבנה, ואף התינוק מרגיש כך שהוא ממש חלק מאמו, 'ירך אמו הוא'. כשהוא בוכה, גם אמו בוכה ביחד אתו, כשכואב לו משהו, גם אמו חשה את כאבו. היות שהאהבה ביניהם היא כה גדולה, הרגש והחיבור עם התינוק כה עמוקים, לכן דווקא האם מצליחה להרגיע את התינוק ברגע כמימרא, ולנסוך בו ביטחון ושלווה, ולהפוך אותו בבת אחת לרגוע ושמח. זהו ההבדל בין אמא לשכנה. ככל שרק תנסה השכנה להכניס בתוכה אהבה לתינוק, אף פעם זה לא יגיע לרגשות האהבה של האמא לבנה, אשר יש ביניהם שפה סודית של חיבור אמיתי.

שנזכה לאהבת התורה הקדושה

ולכן - המשיך בעל ה'אור שמח' ואמר לחברותא, כאשר ראיתי שאין אנו מצליחים בשום אופן להבין את הסוגיה, הצעתי שנתפלל ביחד שנזכה לאהוב את התורה אהבה אמיתית כאהבת אם לבנה, עד שנרגיש שהתורה הקדושה היא חלק מאיתנו. ואז כאשר התורה הקדושה תהפוך להיות כחלק מהבשר ודם שלנו, שוב לא יציק לנו שום קושיא, ושוב לא יכאב לנו אי הבנתינו את הסוגיה, רק נזכה מיד להבין את כל הסוגיה בשלימות, מרוב אהבה וחיבור אמיתית שיהיה לנו עם התורה הקדושה.

כשם שהתינוק נרגע מיד ומתחיל לחייך כאשר מרגיש שאמו לוקחת אותו בזרועותיה, כך אנו נזכה מיד לשמחת התורה, כאשר נזכה לאהבה וחיבור אמיתית כזאת לתורה הקדושה. כמו שאכן היה, שבזכות התפילה לזכות לאהבה אמיתית לתורה הקדושה, זכינו תיכף ומיד להבין את כל הסוגיה בשלימות.

הגמרא בדף היומי שלנו (בכורות ס.), **'אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, זַכָּאי אִימֵּיהּ דְּרַב הוּנָא בַּר סְחוֹרָה, דְּשָׁנֵי לֵהּ שְׁמַעְתָּא בְּרַגְלָא כְּשָׁמְעֵתֵהּ'**. ופירש רש"י: כלומר, זכתה אמו של רב הונא בר סחורה, שילדה בן כמותו, שידע לתרץ לרבא את שמועתו שהוקשה לו בעת שמסר את הדרשה בשבת שלפני הרגל, על פי דבריו של רבא עצמו בסוגיה אחרת.

ויש להבין למה לא אמר רב נחמן בר יצחק, 'זכאי **אביו** של רב הונא בר סחורה' על שזכה לבן כמותו, למה שיבח רק את **אמו**. ועל פי מה שנתבאר יובן שפיר, כי האם שהקב"ה הטביע בה רגשי אהבה עמוקים ומופלגים לבנה, דווקא היא יכולה להכניס ביותר וביותר אהבת התורה בתוך בנה בקטנותו כשהוא נמצא רוב היום בחיקה, ולגרום לו שהתורה הקדושה ייהפך להיות ממש חלק מחייו, עד שיהיו כל דברי התורה בהירים לפניו בלי שום קושיא.

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי אהרן מטשערנאביל זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי מרדכי המגיד מטשערנאביל זצוק"ל נסתלק ח' כסלו (תרל"ב)

רבי משה זעליג הכהן ז"ל היה זקן מופלג, והתגורר בסוף ימיו בירושלים. פעם סיפר, שבשנות ילדותו היה אביו נוסע תמיד לרבינו הקדוש רבי אהרן מטשערנאביל זצוק"ל, והוא ניסה כל פעם להפציר אצל אביו, שיקח גם אותו ביחד עמו לרבי על ראש השנה, אך אביו לא הסכים. כשגדל קצת והפציר מאד באביו שיקח אותו לרבי, אמר לו אביו, תדע לך שאצל הרבי יש דחיפות נוראות ולא תוכל לסבול את זה, ואם ידחפו אותך לא אוכל לעשות למענך דבר. הילד שרצה מאוד להיות אצל הרבי, אמר מיד לאביו שבכל זאת רצונו לנסוע.

ואכן אביו לקחו עמו. והנה בימים הנוראים היה נהוג בחצר הקודש טשערנאביל, לפתוח את הגג של הבית המדרש עבור המתפללים הרבים, והיה אפשר לראות מלמעלה חלק מבית המדרש למטה וכן את הבימה. אמנם גם שתי הקומות ביחד לא הספיקו להכיל את הצבור הגדול, ולכן חלק גדול התפללו בחצר בחוץ.

אך כשהגיע שעת התקיעות חפצו כולם להיות בפנים לראות את הרבי בעת התקיעות, ולשמוע את דברי תורתו שהיה רגיל לומר לפני התקיעות. הצבור החל להדחס פנימה, עוד ועוד אנשים נדחפו להיכל. כמובן שגם לילד משה זעליג דחפו ודחסו, עד שהרגיש שאינו יכול לסבול יותר, הוא התחיל לצעוק ולבכות אך מאומה לא עזר לו, כמו שהזהירו אביו מראש, הלחץ רק החמיר יותר ויותר, והרגיש שהוא קרוב לעילפון רח"ל. עד שאנשים ריחמו עליו, והושיבוהו על ספסל ליד הבימה ששם היה ריק, כי רק הרבי והבעל תוקע היו עומדים שם, וכך זכה הילד משה זעליג לשבת ממש ליד הבימה.

כעבור זמן נפתחה דלת חדרו של הצדיק, והקהל פילסו לו דרך עד לבימה. כשהגיע פתח רבינו בדברי קדשו ואמר: "עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר", ידוע ששם אלקים הוא מידת הדין, ושם הוי"ה הוא מידת הרחמים. וזהו כוונת הפסוק, 'עלה אלקים', מתי עולה ומסתלק מדת הדין, 'בתרועה', כשיש שברון הלב. 'הוי"ה', מתי מסתלק חס ושלום מדת הרחמים, 'בקול שופר' כשהלב שלם, היינו שמתגאים וחושבים שהכל 'שפיר'. והרבי חזר ואמר עוד פעם, 'עלה אלקים', מתי מסתלקת מדת הדין, 'בתרועה', על ידי שברון לב.

כל הקהל ששמעו דברות קדשו של רבינו הקדוש, פרצו בבכיות נוראות קורעות לב, ובפרט הקהל שעמדו בקומה למעלה, בכו ביותר, ודמעותיהם ירדו למטה לבית המדרש, עד שהיה נדמה ממש שיורד גשם זלעפות... ורק לאחר מכן התחיל הרבי "למנצח לבני קרח מזמור". כל זה סיפר רבי משה זעליג בזקנותו, שכאמור הוא זכה לשבת על הבימה ממש ליד הרבי, וראה את כל המחזה במו עיניו, והוא נחרט בליבו לנצח נצחים.

המשך נועם שיח עם הרה"צ רבי יעקב מרדכי טווערסקי שליט"א רבה של קהילת טשערנאביל אלעד ובן זקוניו של הרה"ק רבי משולם זוסיא מטשערנאביל זצוק"ל

~ חלק שני - המשך מגליון של"ו ~

הרב קובלסקי: רציתי לשאול, מה היה עיקר העבודה אצל אביכם הרבי זצוק"ל. כמה שאני זוכר אותו כשזכיתי לראותו בילדותי ובבחרותי, הוא הרי היה אדם השלם בכל העניינים ממש, בין אדם למקום ובין אדם לחבירו, תורה וחסידות ויראת שמים, אך ברצוני לשמוע ממכם בתור 'בן זקונים', איך אפשר להגדיר את אביכם זצוק"ל, מה היה הדבר העיקרי שראו ביותר אצלו?

הרה"צ רבי יעקב מרדכי: הוא אכן היה אדם השלם, אך ענין האמונה והבטחון ראו אצלו ביותר באופן חזק מאד, הוא היה חי תמיד באמונה שלימה ובבטחון גדול. אני יגיד לכם הגדרה נפלאה שכבר אמרתי את זה כמה פעמים. הנה אאדמו"ר זצוק"ל היה נקרא על שמו של זקנו מרן הרבי הקדוש רבי משולם זוסיא מזינקוב זי"ע. ולכאורה הרה"ק מזינקוב היה נקרא כך על שמו של מרן הרבי הקדוש הרבי רבי זושא מאניפולי זי"ע, מתלמידיו המובהקים של מרן המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע.

ואפשר לומר ש'שמיה קא גרים', השם הקדוש השפיע עליו שיהיה מתנהג בדרכו של הרה"ק הרבי רבי זושא זי"ע. ואכן מהרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע יש הרבה מאמרים על בטחון, וידוע הרבה סיפורים ועובדות על גודל ענוותנותו. ושני דברים אלו ראו בחוש גם אצל אאדמו"ר זצוק"ל, שהיה ידוע כבעל ענווה גדול, וכמו כן היה מדבר תמיד על אמונה ובטחון באופן חזק מאד.

כמו כן יש ווארט ידוע של הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע, שבראשי התיבות של **'תשובה'** נרמזים חמשה פסוקים שהם יסודות התשובה: **ת** – **ת**'מים תהיה עם ה' אלקיך'. **ש** – **ש**'ויתי ה' לנגדי תמיד'. **ו** – **ו**'אהבת לרעך כמוך'. **ב** – **ב**'כל דרכיך דעהו. **ה** – **ה**'צנע לכת עם אלוקיך'. כל מי שהכיר את אאדמו"ר זצוק"ל, יודע שכל חמשת הדברים האלו ראו אצלו ממש בחוש.

*

הרב קובלסקי: אפשר לומר, שממש התקיים בחצר הקודש טשערנאביל הפסוק (איוב ח, ז) 'והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד'. היום כאשר נכנסים לטשערנאביל בראש השנה, רואים עולם גדול כל כך, כולם נקבצו באו לך מכל העולם להסתופף בצל אחיכם מרן האדמו"ר מטשערנאביל שליט"א, והכל הוא מכח האב.

הרה"צ רבי יעקב מרדכי: אאדמו"ר זצוק"ל היה אומר שמרן הרבי הקדוש הצמח צדק זי"ע היה אומר בשם זקני מרן הרבי הקדוש רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע, 'יפה כח הבן מכח האב', פירוש, אין הכי נמי 'יפה כח הבן', אך הכל בא 'מכח האב'.

הרב קובלסקי: זה היה התורה שמרן הרבי הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה זי"ע אמר כאשר הכתירו אותו לאדמו"ר, יפה כח הבן – 'מכח האב', על ידי כח האב.

*

הרב קובלסקי: באיזה ספר חסידות היה אביכם הרבי זצוק"ל עוסק בעיקר?

הרה"צ רבי יעקב מרדכי: הוא למד הרבה ספרי חסידות, אך כמובן שבראש ובראשונה הוא למד הספר הקדוש 'מאור עינים'. אפשר לומר שאאדמו"ר זצוק"ל היה בבחינת "מאור עינים חי".

ידוע הסיפור על מרן הגה"ק הישועות יעקב זצוק"ל ששאל למרן הרבי הקדוש רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע, למה הוא נוסע ללובלין, הרי הוא יכול ללמוד ולקיים המצוות גם בביתו. והשיב לו הרה"ק מזידיטשוב זי"ע, דהנה במסכת עירובין (ח:) יש סוגיא "מבוי העשוי כנדל", פירוש, מבוי שעשוי כמו השרץ הנקרא 'נדל', שיש לו הרבה רגלים, כך המבוי הזה פתוחין לו מבואות הרבה. וכידוע זה סוגיא קשה מאד, כי קשה להבין איך בדיוק נראה המבוי הזה. והנה אם היו באים ואומרים שאפשר לנסוע במקום פלוני, אשר שם נמצא ממש מבוי כזה, האם הייתם נוסעים לראות את זה, כדי להבין בכך בשלימות יתירה את כל הסוגיא?

השיב לו הגה"ק הישועות יעקב, כן, בוודאי הייתי נוסע לראות בצורה 'חיה' את המבוי הזה. אמר לו הרה"ק מזידיטשוב זי"ע, מטעם זה גופא גם אני נוסע למורי ורבי החוזה הקדוש מלובלין זי"ע, כי כל מה שכתוב בספרים הקדושים, אני רואה על רבי, אני רואה עליו את כל התורה הקדושה, הוא 'ספר תורה חי'.

ועל דרך זה אני יכול להוסיף, שכל ענין שאני לומד בספה"ק מאור עינים, אני נזכר מיד באאדמו"ר זצוק"ל, ולכן אפשר להגדירו שהוא היה 'מאור עינים חי'. ואני לא הראשון שאומר עליו הגדרה כזאת, כאשר אאדמו"ר זצוק"ל עוד היה אברך, היו מי שאמרו עליו שהוא ספר הקדוש 'בת עין חי'.

*

הרב קובלסקי: אביכם הרבי זצוק"ל היה מעורר הרבה להגיד תהלים.

הרה"צ רבי יעקב מרדכי: אכן. פעם הגיע אליו אברך בבכייה גדולה, שהרופאים אמרו לו שלא יוכל להוליד בנים חלילה. אמר לו אאדמו"ר זצוק"ל, דע לך שיציאתי מרוסיה המסוגרת היה יותר שלא כדרך הטבע, ממה שאתה צריך להגיע לנס כדי להיוושע בילדים. כשם שאני פעלתי את הישועה והנס עבורי, על ידי אמירת תהלים, כך אתה תיוושע בס"ד בכוח אמירת תהלים.

הרב קובלסקי: האם הוא אמר כל יום כל ספר תהלים?

הרה"צ רבי יעקב מרדכי: לא ממש בכל יום. בשבת קודש כמובן אמר כל ספר התהלים מדי שבת בשבתו כמנהג בית טשערנאביל. וגם בימות החול כאשר היה צריך לפעול ישועה עבור יהודי, הוא היה אומר את כל ספר התהלים, לא פעם ראינו אצלו דברים כאלו.

~ **המשך יבוא בס"ד** ~

מאוצרות הפרשה

ויעש להם משתה ויאכלו וישתו וכו' וילכו מאתו בשלום (כו, ל – לא). נראה, כי כל מעשה אבות היא בשביל הבנים (עי' תנחומא לך לך, ט; רמב"ן לעיל יב, ו) שאפילו בזמן גלותם לא ימאסו ולא יגעלו, כאשר דרכו בזה הקדמונים קדושי עליון הרמב"ן ז"ל (לעיל פסוק כ) ובעל הטורים (שם פסוק כ – כב) בענין הבארות, עיין שם.

ומעתה אפשר לנו לומר בזה, מה שהשלים אברהם אבינו ע"ה ויצחק אבינו ע"ה עם אבימלך, גרמו בזה, שאף על פי שישראל יהיו בשעבוד אומות ומלכים, יהיו המלכים משלימים עם ישראל לעשות רצונם, כמו שהיה כאן, שהשלים אבימלך עם אברהם אבינו ע"ה ויצחק לעשות רצונם, ו'מעשה אבות סימן לבנים'. והבן.

(קדושת לוי תולדות)

*

ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר (כז, ו). יש להבין למה כתוב פעמיים תיבת "לאמר" בפסוק זה. ומביא בספר הקדוש אוהב ישראל ווארט נפלא על זה מהרבי הקדוש רבי נחמן מקאסוב זצוק"ל:

דהנה ידוע שהדיבורים של יעקב אבינו היו תמיד בלשון רכה, ואילו הדיבורים של עשו היו דברי עתק בגאוה ובוז. והנה עשו היה מתיירא, שיעקב אבינו יעשה איזה תחבולה בחכמתו, ליטול את הברכות מאביו, והתחכם יצחק אבינו ונתן לו עצה הוגנת, שבעת שיבוא לפניו עם הצידה, ידבר עמו בלשון רכה ותחנונים כמו יעקב, וזה יהיה סימן מובהק ליצחק שעשו הוא המדבר, כי מסתמא כשיבוא יעקב בתחבולותיו עם צידתו, ישנה טעמו לדבר גדולות בלשון עשו, כדי שלא יבין אביו שהוא יעקב. ולכן מסר סימן זה לעשו, שידבר דוקא בלשון רכה, ומזה יתוודע ליצחק שעשו הוא המדבר באמת.

אמנם רבקה אמנו ידעה סימן זה שמסר יצחק לעשו, ולכן אמרה אל יעקב בנה: "לאמר", כלומר, שידבר עם אביו בלשון רכה ותחנונים כדרכו מאז ומקדם. מפני ששמעתי את אביך וגו' "לאמר", שהוא פקד על עשו לדבר עמו בלשון רכה, ולזה תדבר גם אתה בלשון רכה, וכך יסבור אביך שעשו הוא המדבר, ותקבל ממנו הברכות, כפי שאכן היה.

(אוהב ישראל תולדות)

נקודה למחשבה:

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו (כה, כח). ופירש רש"י, שהיה צד אותו ומרמהו בדברים. הרבי הקדוש רבי מיכל מזלאטשוב זצוק"ל אמר בשם רבו מרן הקדוש רבינו הבעל שם טוב זצלה"ה, שמיום שרימה עשו את יצחק, גרם שאין שום צדיק יוכל לראות על בנו שום דבר רע.

(בעש"ט פרשת תולדות)

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661